

HVAD ER SEPTUAGINTA?

„Ægyptens største gave til den vestlige civilisation“¹

Oprindelig definition

„Septuaginta“ var oprindeligt den første græske oversættelse af de fem Mosebøger, dvs. Toraen² eller Pentateuken³. Ifølge det såkaldte *Aristeas-brev*⁴ var det den ægyptiske konge, Ptolemæus II Philadelphus (285-246 f.v.t.), der var primus motor for at igangsætte dette projekt. Denne konge ønskede at tilføje de jødiske skrifter til sit enorme bibliotek i Alexandria,⁵ og han fik gennem sit embedsværk overtalt ypperstepræsten Eleazar i Jerusalem til at indforskrive omkring halvfjerds ældste,⁶ som blev sendt til Ægypten for at oversætte De Fem Mosebøger, Pentateuken.

En udvidet betegnelse

Oprindeligt var der altså udelukkende tale om Pentateuken, men med tiden kom betegnelsen til at stå for den samlede græske oversættelse af *alle* De Hebraiske Skrifter. De resterende bøger menes at være oversat inden 150 f.v.t. Denne *udvidede* „Septuaginta“ indeholder også de såkaldte Apokryfe⁷ (også kaldet *deuterokanoniske*⁸) skrifter, hvoraf nogle er oversat fra hebraiske originaler, mens andre oprindeligt blev affattet på græsk.

Fællesbetegnelsen „Septuaginta“ (: „De Halvfjerds“), forkortes i faglitteraturen almindeligvis med det latinske mængdetal for 70, nemlig LXX.

¹ Citat fra J. Smith, professor ved *Canadian Reformed Theological Seminary*.

² Tora(h)en, et hebr. ord for „belæring“ eller „lov“.

³ „Pentateuken“: af græsk *penta-teuchos*, hvilket betyder: „som består af fem“.

⁴ Aristeasbrevet behandles grundigt af Noah Hacham i *The Letter of Aristeas, a New Exodus Story?*

⁵ Dette var Antikkens største bibliotek; grundlagt o. 280 f.v.t. af samme Ptolemæus. I dets storhedstid havde det mellem 400.000 og 700.000 skrifteruller. Det nedbrændte o. 47 f.v.t., hvor mange af skrifterne gik tabt.

⁶ Der var faktisk 72, nemlig 6 fra hver af de 12 stammer, men man gik hurtigt over til at nøjes med at sige tallet 70. På græsk: Ἡ μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα: „Oversættelsen [foretaget] af de 70“.

⁷ „Apokryfe“ af græsk *apo*: „fra“ og *kryfos*: „gemt“, altså „bortgemte“. De jødiske lærde anså dem ikke for at være inspirerede. De er ikke med i Den Hebraiske Bibel. Luther sagde, at „de ikke kan regnes for ligestillede med Den Hellige Skrifs kanoniske bøger, men er dog gode og nyttige at læse“. – *B.O.B* s. 151.

⁸ „deuterokanoniske“ af græsk *deuteros*: „[i] anden [omgang]“, og *kanōn*: „rettesnor“. De blev langt senere ophøjet til *kanoniske*; herom mere senere.